

Tabel: Vroege waarnemingen 2003

Soort	datum	Bos & Wasscher	plaats	provincie	waarnemer	LN.nr
LEUCRUBI	6 april	4 april	Deurnese Peel	Noord-Brabant/ Limburg	Jan Slaats	03:06
BRACPRAT	18 april	22 april	Nieuwkoop	Zuid-Holland	Eus v/d Burg	03:07
BRACPRAT LIBEQUAD	21 april	22 april 21 april	Strijbeekse Heide	Noord-Brabant	Niels Bot	03:09
COENLUNU LIBEQUAD	21 april	20 april 21 april	Veluwe	Gelderland	Eus v/d Burg	03:07
COENLUNU	21 april	20 april	Lunsveen, Drouwenerveld	Drenthe	René Manger	03:08
SYMPFONS	21 april	13 mei	Leiden, Rijn	Zuid-Holland	Arjan Stroo	03:08
COENPULC	21 april	22 april	Kromme Rade	Noord-Holland	Eus v/d Burg	03:08
LIBEDEPR COENPUEL ERYTNAJA	24 april	28 april 26 april 27 april	Kampina, Boxtel	Noord-Brabant	Eus v/d Burg	03:09
GOMPVULG	28 april	30 april	Beerze, Kampina	Noord-Brabant	Tim Termaat	03:10
LESTVIRI	13 mei	3 juni	VU Amsterdam	Noord-Holland	Merijn van Leeuwen	03:14
ERYTVIRI	16 mei	13 juni	Archeon, Alphen a/d Rijn	Zuid-Holland	Peter de Knijff	03:14

LN.nr = Libellennieuws nummer (e-mailcirkel)

juni namelijk als vroegste datum. Peter de Knijff vond een Kleine roodoogjuffer (bijna een maand eerder dan bekend) op het Archeon terrein in Alphen aan den Rijn. Deze ultra vroege waarnemingen zijn dermate opvallend dat je je afvraagt of de determinaties wel correct zijn. Door Weia Reinboud werd in LN 03:15 dan ook aangegeven dat dit soort bijzondere waarnemingen nader gedocumenteerd dienen te worden, alvorens ze in de boeken komen te staan. Voornoemde twee soorten zouden (jong stadium) verward kunnen zijn met de Gewone- of Tangpantserjuffer (Tim Faasen LN 03:16) respectievelijk de Grote roodoogjuffer. Wellicht dat het CWNO bij dit soort extremen ook hier haar licht over kan laten schijnen.

Hoewel er vermoedelijk sprake is van regionale verschillen in het moment van uitsluipen van libellen, lijkt het erop dat vroege soorten als de Vuurjuffer en de Bruine winterjuffer meer moeite hebben gehad om dit jaar uit te sluipen. Ik ben benieuwd of dit najaar ook record-waarnemingen gaat opleveren?

René Manger

Reactie op een reactie

Het hek van de dam!

Oftewel, zijn soortnamen heilig?

Een hek is een hek en een dam is een dam. Laat daar geen onduidelijkheid over bestaan. Nu zal dat ook niet snel gebeuren, want het zijn namen die in

onze taal 'ontstaan' zijn. Ontstaan, dus niet bedacht. Er kwam geen naamgever aan te pas. Zo is er ook nooit een naamgever te pas gekomen in het geval van otter, paapje, ogentroost, wenteltrapje, roerdomp of noem er nog maar een paar honderd op. Etymologisch is de herkomst te herleiden en te verklaren, maar de woorden ontstonden simpelweg in de volksmond en zijn in honderden jaren nooit veranderd. (Alhoewel, het paapje heet nu officieel paap). In de volksmond heeft een aantal libellensoorten ook sinds mensenheugenis fraaie namen zoals paardenbijter, beekster en beeknimf. De meeste soorten sletten echter een leven in de betrekkelijke anonimiteit van een goed gekozen wetenschappelijke (Latijnse) naam. Daar is terecht verandering in gekomen, er werden Nederlandse namen bedacht en dat feit staat buiten discussie. Tijdens het onderzoek aan noordse winterjuffers, vroeg ik me op een gegeven moment af wat er zo 'noords' is aan dat juffertje. Met een wat prikkelend betoog stelde ik het ter discussie, maar zeker niet met de intentie om de hele libellennomenclatuur maar tegelijk op de helling te zetten. KD Dijkstra, Vincent Kalkman en Menno Reemer klommen in de pen en schreven een repliek. Enerzijds is hun betoog helder en verklarend, de teneur is duidelijk, maar anderzijds verplaatsen zich nauwelijks in de denkwijze van een ander en wordt de toon wat cynisch. Er wordt nu eenmaal niet altijd door iedereen over dit soort zaken onderwerpen hetzelfde gedacht. Daarom zijn discussies soms verhelderend. Enfin, noordse winterjuffer is gewoon een naam en als zodanig misschien te verklaren vanwege het meer noordelijke verspreidingsgebied dan de bruine winter-

juffer.

Ik vind nog steeds dat de naam *kleine winterjuffer* beter past bij de soort en de wetenschappelijke naam, maar dat is een puur persoonlijke opvatting.

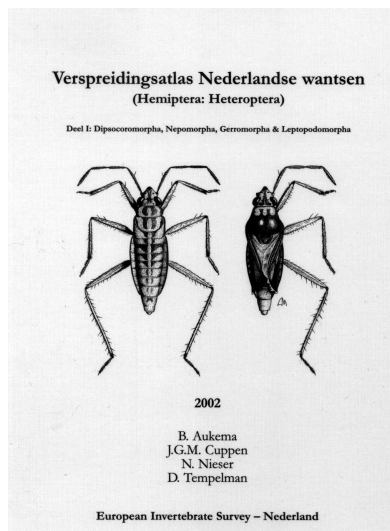
De Libellenwerkgroep Friesland (beter bekend als Hynstebiter) denkt serieus na over Friese namen voor libellen. De noordse winterjuffer komt in Friesland voor. Ik ben zo vrij om op voorhand twee suggesties te doen voor *Sympecma paedisca*, namelijk: *Lyts winterjufferke* of *Lyts winterynske*.

Evert Ruiter. Mei 2003

Verspreidingsatlas Nederlandse wantsen, deel 1

Dit is het eerste deel in een uiteindelijk vijfdelige serie over de wantsen van Nederland. In het eerste deel worden de 86 soorten water-, oppervlakte en oeverwantsen behandeld. Het eerste deel van het boekje vormt een inleiding op de serie en geeft een overzicht van de Nederlandse wantsenstudie. Daarna worden alle families en soorten besproken. Elk van de 14 behandelde families wordt ingeleid met een korte tekst en een habitustekening van een soort. Per soort wordt de verspreiding, habitat, ecologie en status behandeld, geïllustreerd met verspreidingskaartjes en diagrammen van de fenologie. In totaal zijn hiervoor meer dan 60.000 waarnemingen gebruikt. De uitgave sluit af met een complete bibliografie van de Nederlandse wantsen.

De verspreidingsatlas is voor 11 euro (inclusief porto) te bestellen bij EIS-Nederland, Postbus 9517, 2300 RA Leiden, eis@naturalis.nnm.nl

Atlasproject Nederlandse Mollusken

Al enige jaren wordt er gewerkt aan een atlasproject voor de Nederlandse mollusken. De bedoeling is om in de komende jaren de verspreiding van alle Nederlandse zoutwater, zoetwater en landmollusken in kaart te brengen. Bij dit project zijn onder meer

stichting ANEMOON, EIS-Nederland, de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV) en de strandwerk-gemeenschap betrokken. Iedereen die veel met libellen bezig is komt wel eens watermollusken tegen. Soms vang je ze tegelijkertijd met libellenlarven of zie je ze in helder water gewoon op waterplanten zitten. Daarnaast kom je op de oever van geschoonde sloten vaak de huisjes tegen van allerlei slakken. De meeste soorten zijn vrij gemakkelijk op naam te brengen, alhoewel je wel moet oppassen voor jonge nog niet volgroeide exemplaren. Door deze slakjes voortaan op naam te brengen en de gegevens door te geven, of materiaal te verzamelen, kan je een belangrijke bijdrage aan het atlasproject leveren. Informatie over het project is te verkrijgen door een mailtje te sturen naar Rykel de Bruyne (bruyne@science.uva.nl). Je krijgt dan formulieren, een handleiding en enkele zoekkaarten toegestuurd. Er zijn twee boekjes verkrijgbaar waarmee je waterslakken kan determineren. Dit betreffen een Nederlandse Jeugdbondstabel en een Duitse Jeugdbondstabel. Deze zijn binnenkort weer voor een gering bedrag (5-10 euro) te bestellen bij Natuur en Boek (natuurenboek@naturalis.nl) te Leiden. Van deze twee is de Duitse tabel het beste, deze is namelijk rijkelijk geïllustreerd met foto's.

Vincent Kalkman

Website voor Groene glazenmaker

De provincie Utrecht heeft voor Krabbescheer en Groene glazenmaker een beschermingsplan opgesteld vanwege de beschermde status en sterke achteruitgang van beide soorten. Op donderdag 20 maart werd in de provincie Utrecht een brochure en een website over de bedreigde soorten Groene glazenmaker en Krabbescheer officieel gepresenteerd. Die dag werd de website groeneglazenmaker.nl in werking gesteld. De website www.groeneglazenmaker.nl is door De Vlinderstichting en provincie Utrecht gezamenlijk ontwikkeld.

Bron: De Vlinderstichting

